

อรรถาธิบายงานสร้างสรรค์ บทประพันธ์เพลง “ลัวโปย กว๊าน โมน สกาย”

CONTEXTUAL EXPLANATION OF CREATIVE COMPOSITION “LUAPOI KWAN MOAN SAKAI”

อัมรินทร์ แร่งเพ็ชร*

AMMARIN RANGPETH

(Received: July 12, 2023; Revised: July 28, 2023; Accepted: October 11, 2023)

บทคัดย่อ

การสร้างสรรค์เพลง ชุด “ลัวโปย กว๊าน โมน สกาย” ชื่อเพลงเป็นภาษามอญที่มีความหมายว่า “การร่ายรำของชาวมอญบางไส้ไก่” ผู้ประพันธ์มีความสนใจที่จะประพันธ์เพลงไทยสำเนียงมอญ เพื่อเป็นการบันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของชาวมอญในรูปแบบของงานสร้างสรรค์ทางดนตรี โดยมีแรงบันดาลใจมาจากประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิตของชาวมอญในพื้นที่บางไส้ไก่ แนวคิดในการประพันธ์เพลงคือการสร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญขึ้นมาใหม่จำนวน 4 เพลง บรรเลงด้วยเครื่องดนตรีมอญที่เรียกว่า วงปีพาทย์มอญ และใช้วิธีการบรรเลง (มือฆ้อง) แบบดั้งเดิม การสร้างสรรค์เพลงมีการวิเคราะห์บันไดเสียงที่นำมาใช้ในการบรรเลง คือ บันไดเสียง ด ร ม ช ล เป็นบันไดเสียงหลัก บางเพลงมีการเปลี่ยนไปใช้บันไดเสียง ช ล ท ร ม และใช้เสียง ฟ เป็นเสียงจร เพื่อทำให้ทำนองมีสำเนียงของความเป็นเพลงมอญแบบดั้งเดิม รูปแบบของทำนองและโครงสร้างในการบรรเลงมีความเชื่อมโยงและสื่อถึงประวัติความเป็นมา ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชาวมอญในชุมชนบางไส้ไก่ และวัดประดิษฐาราม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยวางโครงสร้างของเพลงและรูปแบบการบรรเลงออกเป็น 4 เพลง ที่มีท่วงทำนองที่แตกต่างกัน ในแต่ละเพลงมีทำนองที่สื่อถึงเรื่องราวต่าง ๆ ของชาวมอญ ได้แก่ เพลงที่ 1 เป็นเพลงที่มีท่วงทำนองที่สะท้อนให้เห็นถึงภาพการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานเข้ามาสู่ประเทศไทยของชาวมอญ เพลงที่ 2 สื่อถึงการลงหลักปักฐานและการดำเนินชีวิตของชาวมอญในอดีต เพลงที่ 3 สื่อถึงวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ อันเป็นเอกลักษณ์ของชาวมอญ เพลงที่ 4 มีท่วงทำนองที่สื่อถึงการละเล่นของชาวมอญที่สนุกสนาน และวิถีชีวิตของชาวมอญรุ่นใหม่ ทั้ง 4 เพลง จะใช้เวลารวม 12 นาที

คำสำคัญ : มอญ บางไส้ไก่ การสร้างสรรค์ บทประพันธ์เพลง

* ภาควิชาดนตรีไทย วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Department of Thai Music, College of Music, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

Abstract

The music composition title “Luapoi Kwan Moan Sakai” is in the Mon language which means “dancing of Mon people in Bang Sai Kai.” The composer is interested in composing Thai music with the Mon style inspired by the background and lifestyle of Mon people in Bang Sai Kai community in order to keep records of their historical events. The concept behind this composition is the aim to create 4 Thai music pieces integrated with the Mon style, designed to perform with the Mon musical ensemble called “Pi Pat Mon” and the traditional gong performance technique. The composition process involves the analysis of the scales to be played in the songs including the C D E – G A as the main scale. In some songs, the scale has been changed to G A B – D E and the note Fa is used as a canon to create the traditional Mon style. The melody patterns and composition structure are related and portray the background, history, traditions, cultures, and lifestyle of Mon people in Bang Sai Kai community and Pradittharam Temple from the past to present. The composer divided the song structure and the performance methods into each of the 4 songs which has different rhythms and melodies. Each song conveys its own melody which tells the stories of Mon people. The first song’s melody reflects the migration of Mon people to Thailand. The second song represents the settlement and lifestyle of Mon people in the past. The third song reflects the unique Mon cultures and traditions. The fourth song contains the melody which portrays the pictures of Mon recreations, Mon people as entertaining ones, and new generations of Mon. All the four songs are 12 minutes in length.

Keywords: Mon, Bang Sai Kai, Creation, Creative Composition

บทนำ

กรุงธนบุรี เคยมีสถานะเป็นเมืองหลวงต่อจากกรุงศรีอยุธยา ธนบุรีจึงถือเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญด้านประวัติศาสตร์และความเป็นมาของประเทศไทยอย่างยิ่ง หลังจากได้กอบกู้กรุงศรีอยุธยากลับคืนจากพม่าได้แล้ว พระเจ้าตากสินทรงเห็นว่ากรุงศรีอยุธยา

ข้ารุดเสียหายมากจนไม่สามารถจะบูรณะปฏิสังขรณ์ให้ดีเหมือนเดิมได้ พระองค์จึงย้ายเมืองหลวงมาอยู่ที่กรุงธนบุรีและได้ทรงสถาปนาขึ้นเป็นเมืองหลวงโดยพระราชทานนามว่า “กรุงธนบุรีศรีมหาสมุทร” ทรงปราบดาภิเษกขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์เมื่อวันพุธ แรม 4 ค่ำ เดือนอ้าย ปีกุน นพศก จุลศักราช 1129 ตรงกับวันที่ 28 ธันวาคม 2311 ทรงพระนามว่า “พระบรมราชาธิราชที่ 4” แต่ประชาชนนิยมเรียกว่าสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชหรือสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ครองกรุงธนบุรีอยู่ 15 ปี นับว่าเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์เดียวที่ปกครองกรุงธนบุรี (ทีมงานทรูปลูกปัญญา, 2564, น. 1)

จากการศึกษาประวัติศาสตร์ ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ได้ทรงสร้างกรุงธนบุรีเป็นเมืองหลวง มาจนถึงยุคสมัยของกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น พบว่ามีกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ หลายกลุ่มได้เดินทางเข้ามาตั้งถิ่นฐานทำมาหากินกันอยู่เป็นจำนวนมาก การศึกษางานวิจัยเรื่องภูมิทัศน์ชาติพันธุ์ และการทำแผนที่ชุมชนชาติพันธุ์ในกรุงเทพมหานครของจารุวรรณ ข้าเพชร (2561, หน้า 2) ได้ค้นคว้าเอกสารทางประวัติศาสตร์ หนังสือ ตำราพงศาวดาร และบันทึกของชาวต่างชาติที่เข้ามาเจริญสัมพันธไมตรี โดยแบ่งช่วงระยะเวลาในการศึกษาเป็น 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงสมัยพระนารายณ์มหาราช ลงมาถึงการเสียกรุงศรีอยุธยา ช่วงสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรีเมื่อเริ่มตั้งกรุงจนกระทั่งสิ้นสุดยุคกรุงธนบุรี และช่วงสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่รัชกาลที่ 1-3 พบว่ากลุ่มชาติพันธุ์ที่ปรากฏในพื้นที่ฝั่งธนบุรีจนกระทั่งถึงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ มีชาวต่างชาติ ตะวันตก ชาวญี่ปุ่น ชาวจีน เดินทางมาค้าขายและเป็นทหารรับจ้าง จนก่อตั้งเป็นชุมชนตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาต่อเนื่องมาจนถึงกรุงธนบุรี และในขณะนั้นการทำสงครามกับพม่ายังไม่สิ้นสุด จึงมีทหารรับจ้างหลายชาติเข้ามาช่วยรบ ดังเช่น โปรตุเกส หรือ มักกะสัน ชาวตะวันออก รวมทั้งกลุ่มที่ถูกกวาดต้อนมาในฐานะเชลย กลุ่มที่อพยพเพื่อย้ายที่ทำการ และพวกที่หนีจากภัยสงคราม เช่น ชาวลาว ขาวยวน และขาวมอญ และถึงแม้ว่ากลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ จะเดินทางเข้ามาด้วยเหตุผลที่แตกต่างกันไป แต่เมื่อเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยแล้วก็สามารถปรับตัวและเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างร่มเย็นเป็นสุข และยังคงรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์ของตนเองไว้ได้อย่างมั่นคงมาจนถึงปัจจุบัน ทุกกลุ่มล้วนมีส่วนช่วยในการสร้างและพัฒนาบ้านเมืองให้มีความเจริญรุ่งเรืองมาจนถึงทุกวันนี้ การศึกษาดังกล่าวได้ชี้ให้เห็นว่าพื้นที่กรุงธนบุรีเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางกลุ่มชาติพันธุ์และความหลากหลายทางวัฒนธรรมมาแต่อดีต เมื่อกาลเวลาและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปในหลายมิติ วิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ก็มีการปรับตัวเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะสังคมเมืองอย่างกรุงเทพมหานครฯ บางส่วนมีการขยับขยายย้ายถิ่นที่อยู่ไปบ้าง และบางส่วนก็ยังคงอาศัยอยู่ที่เดิม ปัจจุบันลูกหลานของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ยังคงอาศัยอยู่ในพื้นที่อันถือเป็นชุมชนเก่าแก่ของธนบุรีคือ ชาวจีน ชาวฝรั่ง (โปรตุเกส) ชาวมุสลิม (แขก) ชาวลาว และขาวมอญ ฯ

ชาวมอญที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่ธนบุรีบริเวณวัดประดิษฐาราม (วัดมอญ) และวัดบางไส้ไก่ (วัดลาว) เป็นชาวมอญชุดสุดท้ายที่ได้เดินทางอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในแผ่นดินสยาม ที่ชาวบ้านสมัยนั้นมักเรียกกันว่า “มอญใหม่” ถิ่นฐานเดิมของชาวมอญกลุ่มนี้ อยู่ที่เมืองทวายและเมืองมะริด มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่เกี่ยวกับเรือ เช่น เป็นฝีพาย การต่อเรือ การดูแลรักษา ฯลฯ สาเหตุของการอพยพเข้ามาในประเทศไทย เนื่องจากในสมัยของพระเจ้าปดุง กษัตริย์พม่าที่ปกครองอยู่ในขณะนั้น ได้กล่าวหาว่า มอญเมืองทวายและเมืองมะริดเป็นกบฏ ได้มีการจับพวกมอญในเมืองใส่เล้าเผาทิ้งไปเป็นจำนวนมาก พวกมอญที่เหลือจึงพากันอพยพหนีภัยเข้าสู่ประเทศไทย สมัยเริ่มแรกผู้ชายชาวมอญส่วนใหญ่มักจะทำหน้าที่เป็นฝีพายเรือหลวง (วราห์ โรจนวิภาต, 2564, น. 159)

เมื่อชาวมอญกลุ่มดังกล่าวได้เดินทางเข้ามาอยู่ในประเทศไทยแล้ว ทางกรมได้จัดสรรที่ดินให้ไปอยู่บริเวณใกล้กับวัดบางละมุดบน (วัดบางละมุดเหนือ บริเวณสะพานพระรามเจ็ดในปัจจุบัน) ซึ่งข้อมูลจากการบอกเล่าของ ท่านพระครูสังฆรักษ์ (เหลื่อ) แห่งวัดปรมาภิไธยวาทศ ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ได้กล่าวว่า

“มอญพวกนี้เป็นมอญที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นพวกหลังสุด ทั้งนี้เพราะมอญกลุ่มนี้ ไม่ปรากฏว่ามีญาติหรือพวกพ้องทางเมืองปทุมเลย ไม่ว่าจะเป็นทางฝ่ายสามีหรือฝ่ายภรรยาก็ตาม แสดงให้เห็นว่าเป็นชาวมอญคนละกลุ่มกับชาวมอญที่อพยพเข้ามาก่อน และจากการที่มอญกลุ่มนี้มีความชำนาญทางเรือมาแต่เดิมอยู่แล้ว ทางฝ่ายไทยจึงให้มารับราชการทางเรือหลวง ซึ่งก็มีโรงเรือหลวงอยู่ในบริเวณสะพานพระรามหก เมื่อได้มีการย้ายโรงเรือหลวงจากสะพานพระรามหกมาอยู่ที่คลองบางหลวง (คลองบางกอกใหญ่) ตรงบริเวณปากคลองวัดบางไส้ไก่ จนเกือบถึงวัดกัลยาณมิตร (บริเวณปากคลองวัดบุปผาราม) เลยต่อไปทางริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาเขตบ้านเจ้าพระยารัตนบดินทร์นั้น”

(จารุวรรณ ข้าเพชร, 2561, น. 46)

จากข้อมูลดังกล่าวจึงสันนิษฐานได้ว่า พวกมอญจากบริเวณวัดบางละมุดเหนือ ก็คงจะได้ย้ายตามกันมาสร้างบ้านเรือนอยู่ใกล้ ๆ กับบริเวณโรงเรือหลวงด้วย โรงเรือหลวงที่ว่านี้ ตั้งอยู่ฝั่งตะวันออก ฝั่งเดียวกันกับที่ตั้งของวัดบางไส้ไก่นั้นเอง

เรือที่ใช้ในกองเรือหลวงในสมัยนั้น ได้แก่เรือที่เรียกว่า “เรือเฮียะพะ” (ลักษณะคล้ายเรือมาด) เรือโคลน (ขนาดไม่ยาวเท่าเรือกิ้ง) เรือแหวด เรือแปดแจว (เป็นเรือขนาดเล็กที่มีเก๋งสำหรับเจ้านายนั่ง) ส่วนเรือที่ใช้อกรบเป็นเรือมาด เรือโคลนทั้งสิ้น พวกไพร่มอญมีหน้าที่ลงเรือโคลนเพื่อพายให้เจ้านายนั่ง และมีหน้าที่รักษาเรือทั้งกองทัพด้วย ในยามที่บ้านเมืองสงบก็ทำหน้าที่ใช้เรือแห่นาหรือตามกระบวนเท่านั้น ถึงในยามสงครามก็ทำหน้าที่เป็นเรือรบด้วย กองเรือหลวงนี้อยู่ในบังคับบัญชาของสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ต่อมาได้มีการย้ายโรงเรือหลวงจากคลองบางหลวง ไปไว้ที่คลองบางกอกน้อย ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเมื่อกองเรือที่อยู่ที่บ้านไส้ไก่ริมคลองบางหลวงย้ายไปอยู่ที่

คลองบางกอกน้อยแล้ว ไพร่มอญทั้งหมดก็ไปขึ้นกับทหารเรือตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ชาวมอญที่ได้รับหน้าที่ดูแลเรือหลวงเมื่อเห็นว่าเรือบางลำชำรุดจนไม่สามารถซ่อมแซมได้ จึงได้มีการนำเอากระดานเรือที่ชำรุด มาทำพื้นศาลาการเปรียญวัดประดิษฐาราม จากคำบอกเล่าของ อาจารย์ธีรนนท์ ช่วงพิชิต นักวิชาการประวัติศาสตร์ธนบุรี ได้กล่าวถึง วัดประดิษฐาราม ความว่า

“จะสังเกตเห็นได้จากแผ่นกระดานที่อยู่ริมอาสนสงฆ์ในศาลาแห่งนี้ เป็นแผ่นกระดานท้องเรือ ซึ่งบนแผ่นกระดานมีรูลูกประสักเรืออยู่มากมาย ส่วนธรรมาสน์ที่ใช้อยู่ในศาลาการเปรียญของวัดนี้ สันนิษฐานว่าเดิมคงจะเป็นบุษบกของเรือลำใดลำหนึ่งแน่นอน เพราะมีลักษณะแปลกกว่าธรรมาสน์ทั่วไป ดูเหมือนเป็นบุษบกที่ใช้สำหรับวางผ้าไตรในเรือหลวง ไม่มีแท่นสำหรับก้าวขึ้นเพราะถ้ามีแท่นก็ไม่ใช้บุษบกวางผ้าไตร เดิมบุษบกนี้เป็นบุษบกแบบโถง (แบบโปร่ง) จากตัวถังขึ้นไปถึงที่พระนั่งนั้นว่างเปล่าไม่มีลวดลายอะไรเลย แต่ในปัจจุบันมีลายกนกซึ่งเป็นของที่ทำขึ้นใหม่ในสมัยหลัง”

(ธีรนนท์ ช่วงพิชิต, การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 กันยายน 2564)

ชาวมอญที่เข้าไปเป็นฝีพายในกองเรือหลวงนั้น ต้องสักทึงแขนเป็นสัญลักษณ์ตามสังกัดกรมเดิม มอญที่เป็นไพร่พลเมืองไม่ว่าจะมาจากที่ใด เช่น พวกมอญที่มาจากแม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง ต้องมาสักทึงแขนที่บางไส้ไก่ทั้งสิ้น เช่น “มล” (มอญลาว) “ม” (มะริน) บ้านที่ใช้เป็นสถานที่สำหรับสักเลกนั้นอยู่ทางด้านทิศใต้ของวัดประดิษฐาราม ที่น่าสนใจก็คือที่มาของคำว่า “บางไส้ไก่” คำนี้เป็นคำที่แผลงมาจากคำว่า “จักกาย” ในภาษามอญ คุณลุงวราร์ โรจนวิภาต ปราชญ์ท้องถิ่นธนบุรีได้กล่าวถึงที่มาของชื่อบางไส้ไก่ความว่า

“คำว่า “จักกาย” นี้ เป็นคำมอญที่ไม่ทราบความหมายว่าหมายถึงอะไร ทราบแต่ว่าเป็นชื่อตำแหน่ง ๆ หนึ่ง เป็นตำแหน่งของปลัดนายกองมอญ ที่ใช้เรียกผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งนี้มีบ้านเดิมที่อยู่ปากคลองบางไส้ไก่ จึงเรียกบริเวณนี้ว่า บางไส้ไก่ ซึ่งแผลงมาจากคำว่าจักกาย ศาสตราจารย์นายแพทย์ สุเชษ คชเสนี ได้ยืนยันว่า คำว่า “จักกาย” นี้ แม้แต่มอญเองก็เรียกเพี้ยนเป็น “บางสะกาย” มาแต่เดิมเช่นกัน คลองบางไส้ไก่ เป็นคลองที่ขุดแยกจากคลองบางหลวง และมุ่งเข้าสู่วัดใหญ่ศรีสุพรรณในปัจจุบันนี้ เป็นคลองที่ขุดขึ้น เมื่อสมัยสมเด็จพระยาบรมมหารัษฎ์ริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ยังมีคเป็นจมนไวยวรรณารถ โดยขุดขึ้นเพื่อให้เรือที่ต่อที่บ้านสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 1 มีทางออกจากคลองบางหลวง ไม่ต้องไปออกทางคลองดาวคะนอง ซึ่งเป็นคลองที่มีอยู่เดิมเป็นที่เปลี่ยวไม่มีผู้คนอยู่ และที่สำคัญกองทัพอาวคะนองต้องประจำอยู่ที่ป้อมวิชัยประสิทธิ์ ซึ่งอยู่ใกล้กับคลองที่ขุดใหม่มากกว่าคลองดาวคะนอง พวกทหารที่รับราชการอยู่เรือหลวงนั้น ส่วนใหญ่เป็นพวกมอญ 2 พวก คือ พวกบางไส้ไก่ และพวกหลังวัดอรุณราชวราราม ซึ่งเวลานี้พวกที่อยู่หลังวัดอรุณราชวรารามนั้นไม่มีแล้ว ซึ่งศาสตราจารย์นายแพทย์

สุเอช คชเสนี กล่าวว่า ความจริงพวกมอญหลังวัดอรุณราชวรารามนั้น มีอยู่บ้าง ประปรายแต่ไม่ใช่พวกดั้งเดิม มักจะมาจากที่อื่น เช่น จังหวัดสมุทรสาคร เป็นต้น”

(วราห์ โรจนวิภาต, การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 กันยายน 2564)

จากประวัติความเป็นมา จะเห็นได้ว่าชาวมอญมีวิถีชีวิตและความเป็นมาที่น่าสนใจ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีบทบาทสำคัญในการร่วมกับคนไทยช่วยกันสร้างบ้านสร้างเมือง ให้เป็นปึกแผ่นมาแต่อดีต มีการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนาเหมือนคนไทย เป็นอีกกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งในพื้นที่ฝั่งธนบุรีที่ยังคงรักษาศิลปะวัฒนธรรมอันเป็นมรดกอันล้ำค่า ที่บรรพบุรุษชาวมอญได้สืบทอดและส่งต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน ถึงแม้ว่าทุกวันนี้ วิถีชีวิตของชาวมอญอาจจะมีการปรับและเปลี่ยนไปจากเดิมบ้างตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นตลอดเวลา แต่ไม่ว่าวิถีชีวิตชาวมอญจะเปลี่ยนไปอย่างไร ลูกหลานชาวมอญที่ยังอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวัดประดิษฐารามก็ยังคงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรม ประเพณี และการละเล่นดั้งเดิมเอาไว้ได้อย่างมั่นคง เช่น ประเพณีเทศโล้สำเภา การตักบาตรเทโว การละเล่นสะบ้าในวันสงกรานต์ การรำสัหมัน อาหารและการแต่งกายแบบชาวมอญ รวมไปถึงดนตรีของชาวมอญที่คนไทยเรียกว่าวงปี่พาทย์มอญ เป็นดนตรีที่คนไทยได้รับเข้ามาปรับปรุงและนิยมใช้กันอย่างแพร่หลายโดยเฉพาะในพิธีกรรมงานศพมานานแล้ว ทำให้คนไทยนับแต่อดีตมีความคุ้นเคยกับเพลงสำเนียงมอญเป็นอย่างดี ข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ทางประวัติศาสตร์ของชาวมอญที่กล่าวมา ทำให้ผู้ประพันธ์มีความสนใจที่จะสร้างสรรค์ผลงานประพันธ์เพลงไทยสำเนียงมอญโดยมีประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิตของชาวมอญเป็นแรงบันดาลใจ แนวคิดในการประพันธ์เพลงคือ เพื่อต้องการเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตของชาวมอญ ผ่านผลงานสร้างสรรค์ทางดนตรีชุด “ลัว่โปย กว๊าน โมน์ สกาย” เป็นภาษามอญอันมีความหมายว่า “การร่ายรำของชาวมอญ บางไส้ไก่” ทั้งนี้เพื่อเป็นการบันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของชาวมอญในรูปแบบของเพลงสร้างสรรค์ และต่อยอดไปถึงการใช้บรรเลงเพื่อประกอบการแสดงของนาฏศิลป์ให้ผู้ชมผู้ฟังได้รับรู้และเข้าใจถึงวิถีชีวิตของชาวมอญมากขึ้น เพื่อการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสงบร่มเย็นต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญ เพื่อเป็นการบันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของชาวมอญในรูปแบบของงานสร้างสรรค์ทางดนตรี

กระบวนการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์เพลง ชุด “ลัว่โปย กว๊าน โมน์ สกาย” เป็นการประพันธ์เพลงประเภทเพลงไทยสำเนียงมอญ บรรเลงโดยวงปี่พาทย์มอญที่ประกอบไปด้วยเครื่องดนตรีคือ โหม่งสามใบ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ข้องมอญวงใหญ่ ข้องมอญวงเล็ก ปี่มอญ ตะโพนมอญ เปิงมาง และเครื่องประกอบจังหวะ ฉิ่ง ฉาบใหญ่ ฉาบเล็ก และกรับ โดยทำนองเพลงจะใช้

วัตถุดิบจากเพลงไทยสำเนียงมอญเดิม เช่น มือฆ้องมอญ (วิธีการตีฆ้องมอญ) ทำนองที่เป็นเอกลักษณ์ของสำเนียงมอญ มาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์เพลง มีการพัฒนาด้านสังคีตลักษณ์และเทคนิคการบรรเลงสำหรับเครื่องดนตรี จำนวนเพลงในชุด ลัวโปย กว๊าน โมน์ สกาย ประกอบด้วยเพลงไทยสำเนียงมอญจำนวน 4 เพลง มีทั้งเพลงที่เป็นทำนองบังคับทางและเพลงที่มีการแปลทำนองของเครื่องดนตรีชิ้นต่าง ๆ ในวง มีการสอดแทรกหน้าทับตะโพนมอญและเปิงมางขึ้นในระหว่างท่อนเพลง ในเพลงสุดท้ายจะมีการบรรเลงล้อกันระหว่างเครื่องดำเนินทำนองกับเครื่องประกอบจังหวะ เช่น ตะโพนมอญและเปิงมาง เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน เพลงชุด “ลัวโปย กว๊าน โมน์ สกาย”

การสร้างสรรค์เพลง ชุด “ลัวโปย กว๊าน โมน์ สกาย” ผู้ประพันธ์ได้ศึกษาข้อมูลและดำเนินการประพันธ์เพลงตามกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรี ซึ่งกระบวนการดังกล่าว อธิบายได้ดังนี้

1. ผู้ประพันธ์ได้ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับชาวมอญ โดยแบ่งข้อมูลเป็นสองส่วน คือ ข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม และข้อมูลด้านเทคนิควิธีการบรรเลงเพลงไทยสำเนียงมอญ นำมาใช้เป็นแนวคิดและเป็นวัตถุดิบในการประพันธ์เพลง
2. ประพันธ์เพลง และกำหนดโครงสร้างการบรรเลงของเพลงทั้งหมด โดยพิจารณาจากข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของชาวมอญบางไส้ไก่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นำแนวทางการประพันธ์เพลงไทยสำเนียงมอญแบบเดิมมาใช้ร่วมด้วย โดยคำนึงถึงเทคนิคการบรรเลงวิธีการประพันธ์เพลงในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านแนวทำนอง การแปลทำนอง จำนวนท่อนที่บรรเลง การสอดแทรกหน้าทับกลองในเพลง และด้านอื่น ๆ ของบทประพันธ์เพลง
3. เมื่อประพันธ์บทประพันธ์เพลงเสร็จสิ้น ได้นำส่งให้นักดนตรีแต่ละคนฝึกซ้อม
4. นำบทประพันธ์เพลงทั้งหมดไปบันทึกในห้องอัดเสียงที่มีคุณภาพ
5. เขียนบทอรรถาธิบายบทประพันธ์เพลง รวมถึงเทคนิควิธีการประพันธ์เพลง
6. บันทึกภาพและเสียงในการแสดง

ทั้งนี้ เมื่อสร้างสรรค์เสร็จแล้วผู้ประพันธ์ได้ดำเนินการส่งผลงานให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางดนตรี ได้ตรวจสอบถึงความถูกต้องและความเหมาะสม จากนั้นจึงนำออกแสดงเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชน จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

- 1) ดร.พัฒน์ พร้อมสมบัติ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านวิชาการละครและดนตรี สำนักการสังคีต กรมศิลปากร
- 2) รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิทย์ ชันธิศิริ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- 3) รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทร คุมขำ หัวหน้าภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 4) รองศาสตราจารย์ พัชรกรรณ์ เอื้อจิตรเมศ สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

5) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณระพี บุญเปลี่ยน สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ผลการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานเพลงไทยสำเนียงมอญ ชุด “ลั่วโปย กว๊าน โมน์ สกาย” มีการกำหนดบันไดเสียงที่จะนำมาใช้ในการสร้างสรรค์เพลงชุดนี้คือใช้บันไดเสียง ด ร ม ช ล เป็นบันไดเสียงหลัก บางเพลงจะมีการเปลี่ยนไปใช้บันไดเสียง ช ล ท ร ม และใช้เสียง ฟ เป็นเสียงจร เพื่อให้ทำนองเพลงมีสำเนียงของความเป็นมอญแบบดั้งเดิมมากขึ้น ในทางทฤษฎีดนตรีไทย ถือว่าบันไดเสียงนี้เป็นเสียงที่เหมาะสมที่สุดในการนำมาแต่งเพลง ที่ต้องการสำเนียงมอญ แนวคิดในการสร้างสรรค์ต้องการให้ทำนองและรูปแบบของเพลง มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับประวัติความเป็นมา ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของ ชาวมอญในชุมชนย่านวัดประดิษฐารามตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้ประพันธ์ได้นำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์และนำไปสู่การสร้างสรรค์บทเพลง การวางโครงสร้างของเพลงและกำหนด รูปแบบของการบรรเลง โดยเพลงชุด ลั่วโปย กว๊าน โมน์ สกาย จะประกอบด้วยเพลงจำนวน 4 บทเพลง ใช้เวลาในการบรรเลงประมาณ 12 นาที แต่ละเพลงจะมีท่วงทำนองและจังหวะ ที่แตกต่างกัน โดยท่วงทำนองและรูปแบบการบรรเลงจะสื่อถึงเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตของชาวมอญไปตามลำดับ สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. เพลงที่ 1

1.1 แนวคิดและแรงบันดาลใจ

จากการรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของชาวมอญ ด้วยการทบทวน วรรณกรรม และการหาข้อมูลเพิ่มเติมจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม รวมถึงการตรวจสอบ ข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว จึงนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตีความจากทฤษฎี การประพันธ์เพลง ทำให้สามารถสรุปแนวคิดและจินตนาการในการสร้างสรรค์บทเพลงที่ 1 ได้ดังนี้

1.1.1 ชาวมอญในเมืองทวายและเมืองมะริดต้องประสบกับปัญหาทางการเมือง และสงครามกับพม่าในบ้านเกิดเมืองนอนของตนเอง ทำให้ชาวมอญต้องเดือดร้อน และอยู่ด้วยความทุกข์ยาก

1.1.2 ชาวมอญจากเมืองทวายและเมืองมะริดตัดสินใจพากันอพยพครอบครัว เดินทางเข้าสู่ดินแดนกรุงรัตนโกสินทร์ เพื่อหนีภัยสงครามไปสู่ดินแดนที่สงบสุข

1.1.3 ภาพของการเดินทางอพยพของชาวมอญในครั้งนั้นจินตนาการได้ว่าเป็นภาพของกลุ่มชาวมอญที่ต้องหอบลูกจูงหลานพร้อมด้วยสัมภาระต่าง ๆ กำลังเดินทาง ด้วยความรู้สึกโศกเศร้าและเสียใจที่ต้องทิ้งบ้านเรือน ไร่นา ของตนเอง ต้องจากญาติมิตร ที่เคยอยู่ร่วมกัน

1.2 ลักษณะทำนองและจังหวะของเพลง

แนวคิดและแรงบันดาลใจดังที่กล่าวมา ผู้ประพันธ์ได้นำมาจินตนาการเพื่อสร้างทำนองเพลงให้มีความสัมพันธ์กับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ โดยสร้างให้ทำนองมีความซับซ้อนเสียงการกรอที่มีความยาวปานกลาง ก่อนขึ้นต้นทำนองเพลงจะเริ่มจากการใช้โหม่งสามใบ ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องประกอบจังหวะที่มีเสียงเรียงกัน 3 ตัวโน้ตคือ โหม่งใบเล็ก เสียงโดสูง โหม่งใบกลางเสียงซอล และโหม่งใบใหญ่เสียงโดต่ำ อันเป็นเอกลักษณ์ที่มีเฉพาะในวงปี่พาทย์มอญที่ขึ้นนำมาก่อนโดยตีเรียงเสียงจากโหม่งใบเล็กไปหาโหม่งใบใหญ่ซ้ำ ๆ ติดต่อกัน 5 รอบ โดยเสียงของโหม่งที่ตีซ้ำ ๆ จะช่วยสื่อให้เห็นถึงการเดินทางที่ยากลำบาก การพลัดพรากจากบ้านเกิดเมืองนอนและญาติพี่น้องของชาวมอญ เมื่อเสียงโหม่งจบลงแล้ว ตะโพนมอญและเปิงมางตีรัวในลักษณะรัวมอญสวนขึ้นมาเพื่อเป็นการเริ่มต้นเพลงให้มีความน่าสนใจ เมื่อเสียงรัวเปิงมางจบลงจึงเริ่มบรรเลงเพลงแรกด้วยเครื่องดนตรีเพียงชิ้นเดียวคือ ข้องมอญวงใหญ่ บรรเลงในบันไดเสียง ต ร ม ซ ล ในตอนต้นเพลง และจะเปลี่ยนเป็นบันไดเสียง ฟ ซ ล ต ร ในช่วงท้ายของเพลง ซึ่งเป็นบันไดเสียงปกติของเพลงมอญ โดยบรรเลงซ้ำ ๆ ใช้วิธีการบรรเลงหรือตีฆ้องมอญแบบดั้งเดิมซึ่งศัพท์สังคีตในทางดนตรีไทยเรียกว่า “มือฆ้อง” เหตุผลที่ใช้ฆ้องมอญเพียงวงเดียวบรรเลงโดยไม่มีเครื่องประกอบจังหวะใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับเรื่องเล่าความเป็นมาของชาวมอญที่กล่าวว่า เมื่อครั้งที่ชาวมอญได้อพยพเดินทางเข้ามาสู่ประเทศไทยนั้น ได้มีครูดนตรีชาวมอญที่เดินทางมากับขบวนอพยพนำฆ้องมอญแบบกาหนึ่งวงพร้อมกับสัมภาระต่าง ๆ ด้วย เมื่อเข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็ได้มีสอนดนตรีมอญให้กับลูกหลานชาวมอญ และได้สืบทอดต่อ ๆ กันมาจนถึงทุกวันนี้ ปัจจุบันฆ้องมอญวงดังกล่าวยังคงถูกเก็บรักษาไว้อย่างดีโดยลูกหลานชาวมอญสายตระกูลดนตรีเสนาที่จังหวัดปทุมธานี (ศิลปวัฒนธรรม. 2566, น. 1) การใช้ฆ้องมอญเพียงวงเดียวบรรเลงจึงเป็นการสร้างบรรยากาศให้ผู้ฟังได้จินตนาการถึงภาพความยากลำบากในการเดินทางอพยพผ่านป่าเขาและอันตรายต่าง ๆ ของชาวมอญในอดีตไปด้วยการบรรเลงเพลงที่ 1 โดยใช้ฆ้องมอญวงใหญ่ จะบรรเลง 2 เที้ยวจากนั้นจะทอดทำนองลงเพื่อจบเพลง

เพลงที่ 1

มือขวา	---ม	---ร	---ด	---ล	---ซ	---ล	---ด	---ร
มือซ้าย	---ม	---ร	---ด	---ม	---ร	---ม	---ด	---ร

มือขวา	-มร-	ร-ม-ร	-ท--	ลท-ล	ซ-ซ	-ล-ด	---ร	ด-ร-ม
มือซ้าย	---ซ	--ร-	--ลซ	--ล-	-ม-ร	-ม-ด	---ร	ด-ร-ม

มือขวา	----	-ม-ล	-ม-ม	มม-ร	-ซ-ท	--ลด	ร--ด	----
มือซ้าย	----	-ม-ม	-ม-ล	ซม-ร	-ร--	ลซ--	-ล-ซ	----

มือขวา	-ซลด	-ร-ม	-ร-ม	-ร-ด	-ท--	ลท-ร	----	ลท-ล
มือซ้าย	ม--ด	-ร-ม	ร-ซม	-ร-ด	--ลซ	--ล-	ดทลซ	--ซม

มือขวา	---ร	---ล	---ท	-ด-ร	-มร-	รม-ร	ชล-ช	ฟม-ร
มือซ้าย	---ร	---ม	---ฟ	-ด-ร	---ช	--ร-	--ช-	--ร-
มือขวา	-รม-ร	-ร-ฟ	---ช	ฟช-ล	----	ล-ลร	-ล-ล	ลล-ช
มือซ้าย	ด--ร	ล--ด	---ร	ดล-ล	----	-ล-ล	-ล-ร	ดล-ช
มือขวา	ล-ล-	ล-ลช	-ช--	ฟช-ฟ	----	----	-ช-ล	-ช-ร
มือซ้าย	-ล-ร	-ร--	ฟ-รม	---ด	----	----	-ช-ล	-ช-ล
มือขวา	----	ช-ร	มร-ร	-ม-ฟ	-รมฟ	-ช-ล	-ช-ล	-ช-ฟ
มือซ้าย	----	-ช-ล	--ดล	-ท-ด	ล--ฟ	-ช-ล	ช-ดล	-ช-ด
มือขวา	-ม--	รม-ช	----	รม-ร				
มือซ้าย	--รด	--ร-	ฟมรด	--ดล				

กลับต้น

2. เพลงที่ 2

2.1 แนวคิดและแรงบันดาลใจ

ในเพลงที่ 2 ต้องการสื่อถึงการลงหลักปักฐานของชาวมอญในอดีตและการเรียนรู้ที่จะการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับชาวสยามในสังคมสมัยนั้น จากการรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของชาวมอญ รวมถึงการตรวจสอบข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วพบว่า เมื่อชาวมอญได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในสยามแล้ว ก็ได้นำเอาความรู้ความสามารถของตนเองที่มีอยู่แล้ว เช่น ความสามารถด้านการต่อเรือ การเดินเรือ ก็จะเข้าไปทำงานอยู่กับการทางโดยมีหน้าที่ดูแลเรือประเภทต่าง ๆ รวมไปถึงการเดินเรือด้วย บางคนมีความสามารถเรื่องการทำอาหารทั้งคาวหวานก็จะทำขาย หรือเข้าไปเป็นแม่ครัวตามบ้านหรือวังของเจ้านายต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งเมื่อนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตีความจากทฤษฎีการประพันธ์เพลง ทำให้สามารถสรุปแนวคิดและจินตนาการในการสร้างสรรค์บทเพลงที่ 2 ได้ดังนี้

2.1.1 เมื่อชาวมอญได้เดินทางเข้ามาถึงสยามแล้ว ได้รับการจัดสรรที่ดินให้อาศัยอยู่รวมกลุ่มกันก็เริ่มเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตของคนสยาม ซึ่งวิถีชีวิตของชาวมอญและชาวสยามนั้นก็มีความแตกต่างกันมาก จึงไม่ใช่เรื่องยากที่ชาวมอญจะสามารถเรียนรู้และปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว

2.1.2 ชาวมอญเริ่มนำเอาความรู้ความสามารถที่มีมาแต่ครั้งยังอยู่ที่เมืองทวายและเมืองมะริด ออกมาใช้เพื่อการดำเนินชีวิต เช่น ความสามารถด้านช่าง การทำอาหาร ฯลฯ

2.1.3 ความสงบสุขของแผ่นดินสยาม ทำให้ชาวมอญมีวิถีชีวิตที่ดีขึ้น สามารถทำมาหากินกันตามอัตภาพได้อย่างอิสระ ภายใต้กฎระเบียบของสังคมในสมัยนั้น

2.2 ลักษณะทำนองและจังหวะของเพลง

แนวคิดและแรงบันดาลใจดังที่กล่าวมา ผู้ประพันธ์ได้นำมาจินตนาการเพื่อสร้างทำนองเพลงให้มีความสัมพันธ์กับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของชาวมอญหลังจากที่ได้เดินทางอพยพเข้ามาสู่ประเทศสยามแล้ว และได้มีการลงหลักปักฐาน สร้างอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัว โดยสร้างให้ทำนองมีความกระชับมากขึ้นกว่าเพลงที่ 1 เพื่อแสดงถึงความตั้งใจและความมุ่งมั่นของชาวมอญที่พร้อมจะเรียนรู้และฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ในการทำงานเพื่อความมั่นคงของชีวิต เมื่อโน้ตตัวสุดท้ายของการบรรเลงเพลงแรกจบลงก็จะใช้วงปี่พาทย์มอญเครื่องคู่ ซึ่งประกอบด้วย โหม่งสามใบ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซ้องมอญวงใหญ่ ซ้องมอญวงเล็ก ปี่มอญ ตะโพนมอญ เปิงมาง และเครื่องประกอบจังหวะ เช่น ฉิ่ง ฉาบใหญ่ ฉาบเล็ก กรับ บรรเลงเพลงที่ 2 ต่อไปในจังหวะเดียวกัน โดยจะใช้ตะโพนมอญกับเปิงมางตีหน้าทับกลองนำขึ้นมาก่อน 4 จังหวะ จากนั้นจึงเริ่มบรรเลงเพลงในอัตราจังหวะ 2 ชั้น ซึ่งท่วงทำนองของเพลงที่ 2 จะมีลักษณะเป็นเพลงบังคับทางที่มีความไพเราะในตัวทำนองอยู่แล้ว เครื่องดนตรีทุกชิ้นจะบรรเลงเหมือนกันโดยไม่ต้องแปลทำนอง บรรเลงวนกลับต้น 4 รอบแล้วลงจบด้วยทำนองพิเศษ เพื่อส่งต่อไปยังเพลงที่ 3 ต่อไป

หน้าทับตะโพนมอญและเปิงมางของเพลงที่ 2

----	-ผิด-โป่ง	---ผิด	-ผิด-โป่ง	-โป่ง-โป่ง	-ผิด-โป่ง	---ผิด	-ผิด-โป่ง
------	-----------	--------	-----------	------------	-----------	--------	-----------

เพลงที่ 2

มือขวา	ลท-ล	-ล-ม	-มรม	-ร-ด	--รม	----	รด--	ทช-ล
มือซ้าย	--ล-	ม-ม	-ชมรม	-ร-ด	----	รด--	--ทล	-ร-ม

มือขวา	----	-ช-ด	--รด	----	ทล--	-ช-ล	ทล-ด	-ร-ม
มือซ้าย	----	-ร-ด	----	ทล--	--ชม	-ร-ม	--ชด	-ร-ม

มือขวา	----	-ม-ม	-มมม	-ม-ร	ม-ม-	ม-มร	-ร--	ดริ-ด
มือซ้าย	----	-ม-ช	-มลช	-ม-ร	-ม-ล	-ล--	--ลท	---ช

มือขวา	----	----	ช-ล-	ด-ร-	-ด--	ช-ล-	ด-ร-	ม-ช-
มือซ้าย	----	----	-ม-ช	-ล-ด	-ช--	-ม-ช	-ล-ด	-ร-ม

มือขวา	----	----	-ชลช	----	----	ดริ--	ม-ชช	-ช-ช
มือซ้าย	----	----	ช---	มรดล	--ชล	----	-ร-ม	-ร-ด

กลับต้น

มือขวา	---ม	---ม	---ร	---ด	--รม	----	รด--	ทช-ล
มือซ้าย	---ช	---ม	---ร	---ด	----	รด--	--ทล	-ร-ม

ในการกลับต้นให้ใช้บรรทัดนี้แทนบรรทัดที่ 1

3. เพลงที่ 3

3.1 แนวคิดและแรงบันดาลใจ

ในเพลงที่ 3 ต้องการสื่อถึงการเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความเคร่งครัดและยึดมั่นในวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ อันเป็นเอกลักษณ์ของชาวมอญ เมื่อชาวมอญได้เดินทางอพยพเข้ามาสู่ประเทศสยามและได้ฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ จนสามารถตั้งถิ่นฐานและมีวิถีชีวิตที่ดีขึ้นแล้ว ก็เริ่มนำเอาวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของตนที่เคยทำตั้งแต่ครั้งยังอยู่ที่เมืองมอญ มาทำขึ้นอีกครั้งด้วยความร่วมมือร่วมใจกันชาวมอญ เช่น การสร้างวัด ประเพณี และการละเล่นต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของชาวมอญ รวมถึงการตรวจสอบข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว เมื่อนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ ตีความจากทฤษฎีการประพันธ์เพลง ทำให้สามารถสรุปแนวคิดและจินตนาการในการสร้างสรรค์บทเพลงที่ 3 ได้ดังนี้

3.1.1 ชาวมอญที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความเชื่อเรื่องผี และความเคารพในพระพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด เมื่อชาวมอญมีวิถีชีวิตที่ดีขึ้น จึงร่วมมือร่วมใจกันเอาวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ที่เคยทำเมื่อครั้งยังอยู่ที่เมืองมอญมาจัดทำขึ้นใหม่ เพื่อให้ลูกหลานชาวมอญได้เรียนรู้

3.1.2 เป็นภาพงานประเพณีต่าง ๆ ของชาวมอญ เช่น ประเพณีเทศโล้สำเภา การตักบาตรเทโว การละเล่นสะบ้าในวันสงกรานต์ และการรำสัหมัน เป็นต้น บรรยากาศของงานประเพณีต่าง ๆ ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นคนที่เรียบง่าย รักความสงบ และชอบความสนุกสนาน

3.2 ลักษณะทำนองและจังหวะของเพลง

แนวคิดและแรงบันดาลใจดังที่กล่าวมา ผู้ประพันธ์ได้นำมาจินตนาการเพื่อสร้างทำนองเพลงให้มีความสัมพันธ์กับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของชาวมอญหลังจากที่ชาวมอญสามารถลงหลักปักฐาน สร้างอาชีพเพื่อทำมาหากินเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้แล้ว ก็เริ่มนำเอาวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของตนที่เคยทำตั้งแต่ครั้งยังอยู่ที่เมืองมอญ มาทำขึ้นอีกครั้งด้วยความร่วมมือร่วมใจกันชาวมอญ จนวัฒนธรรมมอญเป็นที่รู้จักกันมาจนถึงทุกวันนี้ ซึ่งในเพลงที่ 3 จะสร้างให้ทำนองมีความกระชับมากขึ้นกว่าเพลงที่ 2 แต่ไม่เร็วกว่ามากนัก ท่วงทำนองจะสื่อถึงบรรยากาศของงานประเพณีต่าง ๆ และอุปนิสัยที่เป็นคนเรียบง่าย รักความสงบ และชอบความสนุกสนานของชาวมอญ เมื่อโน้ตตัวสุดท้ายของการบรรเลงเพลงที่ 2 จบลง ก็จะใช้วงปีพาทย์มอญเครื่องคู่ บรรเลงเพลงที่ 3 ต่อไปโดยใช้ตะโพนมอญกับเปิงมางตีหน้าทับกลองนำขึ้นมาก่อน 4 จังหวะ แต่จะมีความกระชับมากกว่าเพลงที่ 2 โดยในเพลงที่ 3 จะมีอัตราจังหวะขึ้นเดียวที่เร็วขึ้นและท่วงทำนองที่สนุกสนานมากขึ้น ในการบรรเลงเครื่องดนตรีแต่ละชิ้นจะมีการแปลทำนองเพลงไปจากทำนองหลักของฆ้องมอญวงใหญ่ ทำให้เสียงเพลงที่ออกมามีทำนองที่หลากหลายแต่อยู่ในบันไดและลูกตกของเพลงเดียวกัน ลักษณะการบรรเลงของเพลงที่ 3 จะมีท่วงทำนองที่ค่อย ๆ

เพิ่มอัตราจังหวะของเพลงให้เร็วขึ้น ทั้งนี้เพื่อต้องการสื่อถึงวัฒนธรรม ประเพณี และเทศกาลต่าง ๆ ที่สนุกสนานอันเป็นเอกลักษณ์ของชาวมอญ เช่น ประเพณีเทศกาลโล้สำเภา การตักบาตรเทโว การละเล่นสบ้าในวันสงกรานต์ และการรำสัหมัน

หน้าทับตะโพนมอญและเปิงมางของเพลงที่ 3

-ปะ-โป้ง	-ผัด-โป้ง	-ปะ-โป้ง	-ผัด-โป้ง
----------	-----------	----------	-----------

เพลงที่ 3

มือขวา	-ด-ด	-ดช	--รม	ฟช--	-ลช-	ชล-ช	-ลช-	ชล-ช
มือซ้าย	ด-ช-	ช-ม	รด--	----	---ด	--ช-	---ด	--ช-

มือขวา	--ทท	-ล-ท	-ร-ท	-ล-ช	--ทท	-ล-ช	-ล-ช	-ม-ร
มือซ้าย	-ท--	-ล-ท	-ร-ท	-ล-ช	-ท--	-ล-ช	-ล-ช	-ท-ล

มือขวา	-ม-ร	-ร--	-ท--	รม-ร	-ท--	รม-ร	-ม--	ร-ล-
มือซ้าย	--ร-	-ช-ช	--ลท	--ร-	--ลท	--ร-	--รท	-ท-ช

มือขวา	--ท--	ร-ล-	--ชล	--ช-	--ท--	ร-ล-	--ชล	--ช-
มือซ้าย	--ลท	-ท-ช	-ม--	ชม-ร	--ลท	-ท-ช	-ม--	ชม-ร

มือขวา	--ท--	ร-ล-	--ชล	--ช-	--ท--	ร-ล-	-ม--	ชล-ช
มือซ้าย	--ลท	-ท-ช	-ม--	ชม-ร	--ลท	-ท-ช	--รม	---ร

มือขวา	-ม--	ชล-ช	-ท--	รม-ร	-ท--	รม-ร	-ม--	ชล-ช
มือซ้าย	--รม	---ร	--ลท	---ล	--ลท	---ล	--รม	---ร

มือขวา	-ทท-	รม-ร	-มม-	ชล-ช	-ท-ร	-ท-ล	-ช-ม	-ร-ช
มือซ้าย	--ฟ-	ลท-ล	--ท-	-ล-ช	-ท-ร	-ท-ล	-ช-ท	-ล-ช

กลับต้นบรรทัดที่ 2

4. เพลงที่ 4

4.1 แนวคิดและแรงบันดาลใจ

ในเพลงที่ 4 ต้องการสื่อถึงภาพวิถีชีวิตของชาวมอญรุ่นใหม่ ทุกวันนี้ชาวมอญมีวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปจากบรรพบุรุษในอดีตตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน แต่ไม่ว่าวิถีชีวิตของชาวมอญจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม ความภาคภูมิใจในความเป็นมอญที่ส่งต่อมาจากรุ่นสู่รุ่น ทำให้ลูกหลานชาวมอญรุ่นใหม่ยังคงความเคร่งครัดและยึดมั่นในวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของบรรพบุรุษ อันเป็นเอกลักษณ์ของชาวมอญ ทำให้ปัจจุบันวัดประดิษฐารามหรือวัดมอญเป็นสถานที่หรือศูนย์รวมใจของชาวมอญ ทุกคนจะมาร่วมกันจัดประเพณีต่าง ๆ ตามแบบอย่างที่บรรพบุรุษชาวมอญได้ทำสืบต่อกันมา ชาวมอญที่ได้ย้ายไปอยู่ในพื้นที่อื่นก็ได้กลับมาเจอญาติพี่น้อง ได้พบปะสังสรรค์กัน ได้ทำบุญร่วมกันตามประเพณีของชาวมอญ เป็นภาพบรรยากาศที่สนุกสนาน สวยงามและน่าประทับใจ

ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของชาวมอญ รวมถึงการตรวจสอบข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว เมื่อนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตีความจากทฤษฎีการประพันธ์เพลง ทำให้สามารถสรุปแนวคิดและจินตนาการในการสร้างสรรค์บทเพลงที่ 4 ได้ดังนี้

4.1.1 ภาพของชาวมอญทั้งหญิงและชายร่วมกันทำบุญด้วยความเคารพศรัทธา ในพระพุทธศาสนา ในประเพณีเทศกาลสำคัญ หรือการตักบาตรเทโว ภาพความสนุกสนานในงานประเพณีต่าง ๆ ของชาวมอญ เช่น การละเล่นสบ้าในวันสงกรานต์ และการรำสัหมิง บรรยายภาพของงานประเพณีต่าง ๆ ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงความสามัคคีและภาคภูมิใจในเชื้อชาติมอญของชาวมอญรุ่นใหม่ทุกคน

4.2 ลักษณะทำนองและจังหวะของเพลง

แนวคิดและแรงบันดาลใจตั้งที่กล่าวมา ผู้ประพันธ์ได้นำมาจินตนาการเพื่อสร้างทำนองเพลงให้มีความสัมพันธ์กับภาพบรรยากาศของความสนุกสนานในงานประเพณีต่าง ๆ ของชาวมอญที่สะท้อนให้เห็นถึงความสามัคคีและภาคภูมิใจในเชื้อชาติมอญของชาวมอญทุกคนในบางไส้ไก่ โดยในเพลงที่ 4 จะสร้างให้ทำนองมีความกระชับสนุกสนานมากขึ้น บรรเลงด้วยวงปี่พาทย์มอญเครื่องคู่ โดยมีท่วงทำนองและจังหวะที่สนุกสนาน เริ่มต้นเพลงด้วยการใช้ตะโพนมอญกับเปิงมางตีหน้าทับกลองที่สนุกสนานเร้าใจนำขึ้นมาก่อน 4 จังหวะ จากนั้นจึงเริ่มบรรเลงเพลงในอัตราจังหวะชั้นเดียว และเพื่อให้เกิดอรรถรสมากขึ้น ในทำนองเพลงมีการสร้างสรรค์ให้วรรคเพลงแต่ละวรรคมีการบรรเลงล่อกันระหว่างเครื่องดนตรีที่ดำเนินทำนองกับเครื่องหนัง มีการหยุดบรรเลงเพื่อให้ตะโพนมอญและเปิงมางได้ตีสลักกันเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน บางท่วงทำนองเพลงมีการบรรเลงที่ล่อกันไประหว่างเครื่องดนตรีด้วยกัน บางท่วงทำนองก็จะมีมีการแปลทำนองของเครื่องดนตรีต่าง ๆ ไปจากทางซ้องเพื่อให้เกิดทำนองที่หลากหลาย ซึ่งการที่เพลงสุดท้ายนี้เน้นทำนองและจังหวะที่มีความสนุกสนานเร้าใจเพราะมีแนวคิดที่ต้องการสื่อถึงวัฒนธรรมการละเล่นของชาวมอญ ภาพความสนุกสนาน และสะท้อนภาพวิถีชีวิตของชาวมอญรุ่นใหม่ รวมไปถึงการสะท้อนให้เห็นอุปนิสัยของชาวมอญที่เป็นคนสนุกสนาน รักความสงบ และเคารพในพุทธศาสนา

หน้าทับตะโพนมอญและเปิงมางของเพลงที่ 4

---ป๊ะ	---พรีด	---พรีด	---พรีด
--------	---------	---------	---------

เพลงที่ 4

มือขวา	-ซ-ฟ	-ฟ-ซ	-ฟ-ฟ	-ซ--	-ซ-ฟ	-ฟ-ซ	-ม-ม	-ร--
มือซ้าย	-ร---	ม--ร	--ม-	-ร--	-ร---	ม--ร	--ร-	ท---
มือขวา	-ร-ท	-ท-ร	-ท-ท	-ร--	-ร-ท	-ท-ร	-ท-ท	ร---
มือซ้าย	-ล--	ล--ล	--ล-	-ล--	-ล--	ล--ล	--ล-	-ซ--

มือขวา	-ซ-ฟ	-ฟ-ซ	-ฟ-ฟ	-ซ--	-ซ-ฟ	-ฟ-ซ	-ม-ม	-ร--
มือซ้าย	-ร---	ม--ร	--ม-	-ร--	-ร---	ม--ร	--ร-	ท---

มือขวา	-ร-ท	-ท-ร	-ท-ท	-ร--	-ร-ท	-ท-ร	-ท-ล	-ซ--
มือซ้าย	-ล--	ล--ล	--ล-	-ล--	-ล--	ล--ล	--ซ-	ม---

มือขวา	-ซ-ซ	-ม-ซ	-ซ--	ซล--	ทล--	-ซ-ล	ทล-ล	-ท--
มือซ้าย	-ร--	ร--ร	--รม	----	--ซม	-ร-ม	--ซ-	-ฟ--

มือขวา	รท-ท	-ร-ม	ซม--	-ร--	-ร-ม	-ซ-ล	ทล--	-ซ--
มือซ้าย	--ล-	-ล-ท	--รท	-ล--	-ล-ท	-ซ-ล	--ซม	-ร--

มือขวา	-ล-ท	-ร-ม	ซม--	-ร--	-ร-ม	-ซ-ล	ทล--	-ร-ซ
มือซ้าย	-ม-ฟ	-ล-ท	--รท	-ล--	-ล-ท	-ซ-ล	--ซม	-ล-ซ

กลับต้น

สรุป

จากงานสร้างสรรค์ด้านการประพันธ์เพลงชุด “ลัวโปย กว๊าน โมน์ สกาย” นี้ ผู้ประพันธ์เพลงมุ่งหวังที่จะเพิ่มเติมองค์ความรู้ด้านการประพันธ์เพลง การวิเคราะห์บทเพลงที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการประพันธ์เพลงเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ทางประวัติศาสตร์ของชาวมอญในพื้นที่ย่านวัดประดิษฐาราม ผู้ประพันธ์มีความสนใจที่จะสร้างสรรค์ผลงานประพันธ์เพลงไทยสำเนียงมอญ โดยมีประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิตของชาวมอญเป็นแรงบันดาลใจ แนวคิดคือการสร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงมอญขึ้นใหม่ เพื่อเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตของชาวมอญวัดประดิษฐารามผ่านบทเพลงสร้างสรรค์ที่บรรเลงด้วยเครื่องดนตรีมอญที่เรียกว่า วงปี่พาทย์มอญ ในการดำเนินงาน ผู้ประพันธ์ได้นำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ด้วยหลักการและทฤษฎีการประพันธ์เพลง เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์บทเพลงชุด “ลัวโปย กว๊าน โมน์ สกาย” โดยผู้ประพันธ์ได้กำหนดโครงสร้างทำนองและกำหนดรูปแบบของการบรรเลงให้ประกอบด้วยเพลงจำนวน 4 เพลง ใช้เวลาในการบรรเลงประมาณ 12 นาที แต่ละเพลงจะมีท่วงทำนองที่ให้อารมณ์แตกต่างกันและจังหวะที่เปลี่ยนให้มีความเร็วมากขึ้นในแต่ละเพลง โดยท่วงทำนองและรูปแบบการบรรเลงจะสื่อถึงเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของชาวมอญไปตามลำดับ ซึ่งเจตนารมณ์ในการสร้างสรรค์บทเพลงดังกล่าวก็เพื่อเป็นการบันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของชาวมอญในรูปแบบของเพลงสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้ชมผู้ฟังได้รับรู้เข้าใจถึงประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิตของชาวมอญมากขึ้น

อภิปรายผล

การสร้างสรรคผลงานทางดนตรี ชุด “ลัวโปย กว๊าน โมน สกาย” เป็นการประพันธ์เพลงประเภทเพลงไทยสำเนียงมอญ ผู้ประพันธ์มีความสนใจที่จะสร้างสรรค์ผลงานประพันธ์เพลงไทยสำเนียงมอญ โดยมีประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิตของชาวมอญเป็นแรงบันดาลใจแนวคิดในการประพันธ์เพลงคือ เพื่อต้องการเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตของชาวมอญ ผ่านผลงานสร้างสรรค์ทางดนตรี คำว่า “ลัวโปย กว๊าน โมน สกาย” เป็นภาษามอญอันมีความหมายว่า “การร่ำรำของชาวมอญบางไส้ไก่” ดำเนินการสร้างสรรคโดยผู้ประพันธ์ได้ทำการศึกษาและแบ่งข้อมูลเป็นสองส่วนคือ ข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม และข้อมูลด้านเทคนิควิธีการการบรรเลงเพลงไทยสำเนียงมอญ นำมาใช้เป็นแนวทางในการประพันธ์เพลง ซึ่งแนวคิดและการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรีนี้ ได้สอดคล้องกับการงานสร้างสรรค์ของ ปกรณ์ หนูยี่ และขำคม พรประสิทธิ์ (2563, น. 75) ที่ได้ศึกษาชีวประวัติและอัตลักษณ์ทางดนตรีผ่านคีตประพันธ์ที่โดดเด่นของครูดนตรีบ้านพาทยโกศล เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างองค์ความรู้และสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรีชุด “ต๊ับเรื่องกัลยาณมิตร” ซึ่งเป็นการศึกษากลุ่มคนและพื้นที่ประวัติศาสตร์ที่สำคัญ นำมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรคงานดนตรี โดยเพลงแต่ละเพลงจะสื่อถึงครูดนตรีแต่ละคนที่มีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ของบ้านดนตรีพาทยโกศล ซึ่งงานสร้างสรรค์ทางดนตรีชุด “ลัวโปย กว๊าน โมน สกาย” ก็มีแนวคิดในการประพันธ์ที่คล้ายกัน เริ่มจากกำหนดโครงสร้างการบรรเลงของเพลงทั้งหมด โดยพิจารณาจากข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของชาวมอญบางไส้ไกตั้งแตอดีตจนถึงปัจจุบัน นำแนวทางการประพันธ์เพลงไทยสำเนียงมอญแบบเดิมมาใช้ร่วมด้วย โดยคำนึงถึงเทคนิคการบรรเลงและหลักการประพันธ์เพลงในด้านต่าง ๆ บันไดเสียงที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์เพลงคือบันไดเสียง ด ร ม ซ ล และบันไดเสียง ซ ล ท ร ม ใช้เสียง ฟ เป็นเสียงจร เพื่อให้ทำนองเพลงมีสำเนียงของความเป็นมอญแบบดั้งเดิมมากขึ้น ซึ่งในทางทฤษฎีดนตรีไทยถือว่าบันไดเสียงนี้เป็นเสียงที่เหมาะสมที่สุดในการนำมาแต่งเพลงที่ต้องการสำเนียงมอญ ทำนองเพลงใช้วิธีการบรรเลงแบบเดิมที่เรียกว่า”มือฆ้องมอญ” (วิธีการตีฆ้องมอญ) และทำนองที่เป็นเอกลักษณ์ของสำเนียงมอญมาใช้ในการสร้างสรรค์เพลง มีการพัฒนาด้านสังคีตลักษณะและเทคนิคการบรรเลงสำหรับเครื่องดนตรี ในชุดเพลงสร้างสรรค์ประกอบด้วยเพลงไทยสำเนียงมอญจำนวน 4 เพลง ทุกเพลงบรรเลงด้วยวงปี่พาทย์มอญ มีทั้งเพลงที่เป็นทำนองบังคับทางและเพลงที่มีการแปลทำนองของเครื่องดนตรีชิ้นต่าง ๆ ในวง มีการสอดแทรกหน้าทับตะโพนมอญและเปิงมางขึ้นในระหว่างท่อนเพลง มีการบรรเลงล้อยกันระหว่างเครื่องดำเนินทำนองกับเครื่องประกอบจังหวะ เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน การเรียงเพลงแต่ละเพลงจะเชื่อมโยงกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรมของชาวมอญไปเป็นลำดับ เมื่อสร้างสรรค์เสร็จแล้วผู้ประพันธ์ได้ดำเนินการส่งผลงานให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางดนตรี จำนวน 5 ท่าน ได้ตรวจสอบถึงความถูกต้องและความเหมาะสมก่อนออกแสดง

เพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชน ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี และต่อยอดไปถึงการใช้บรรเลงเพื่อประกอบการแสดงของนาฏศิลป์ ผลจากการสร้างสรรค์งานทางดนตรีได้ทำให้ผู้ชมผู้ฟังได้ซาบซึ้งถึงสุนทรีทางดนตรี ได้รับรู้และเข้าใจถึงประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิตของชาวมอญ และเป็นการเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสงบร่มเย็นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

การสร้างสรรค์ผลงานเพลงไทยสำเนียงมอญชุด “ลั่วโปย กว๊าน โมน สกาย” เป็นการสร้างสรรค์บนพื้นฐานของการศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของพื้นที่ธนบุรีจากการศึกษายังพบว่านอกจากชาวมอญในย่านบางไส้ไก่แล้ว พื้นที่ธนบุรียังคงมีกลุ่มชาติพันธุ์อีกหลายกลุ่ม อาทิ มุสลิม ลาว จีน ฝรั่งเศส เป็นต้น ทุกกลุ่มยังคงรักษาศิลปะวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของบรรพบุรุษเอาไว้อย่างเข้มแข็ง ซึ่งทุกกลุ่มชาติพันธุ์ต่างก็มีรายละเอียดและเรื่องราวที่น่าสนใจอีกมาก ดังนั้นควรมีการศึกษาของกลุ่มอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรี โดยมีข้อมูลของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในพื้นที่ธนบุรีเป็นแรงบันดาลใจ การศึกษาและสร้างสรรค์ผลงานในลักษณะนี้ ถือเป็นนวัตกรรมใหม่ที่นอกจากจะให้ความบันเทิงทางสุนทรีแล้ว ยังเป็นสื่อให้ผู้คนได้เรียนรู้เรื่องราวของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ และได้รู้จักฝั่งธนบุรีมากขึ้น

รายการอ้างอิง

- จารุวรรณ ขำเพชร. (2561). **นาครมิตี : ชาติพันธุ์วรรณนา ว่าด้วยเมืองและมนุษย์**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- _____. (2561). **ภูมิทัศน์ชาติพันธุ์ แผนที่ชุมชนชาติพันธุ์ในกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- ทีมงานทรูปลูกปัญญา. (2564). **ประวัติศาสตร์ไทยฉบับย่อ - สมัยกรุงธนบุรี**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 6 สิงหาคม 2564. เข้าถึงจาก <https://www.truelookpanya.com/learning/detail/383>
- ปกรณ หนูยี่ และขำคม พรประสิทธิ์. (2566). “การสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์: ตับเรื่องกัลยาณมิตร”. **วารสารดนตรีรังสิต มหาวิทยาลัยรังสิต**, 18, 2: 72-87.
- วราห์ โรจนวิภาต. (2564). **วัยเก่าเล่าเรื่องฝั่งธนฯ วิถีวัฒนธรรม ฉบับพิเศษ**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ศิลปวัฒนธรรม. (2566). **เปิดเส้นทางทายาทห้องมอญ บรรพบุรุษแบกพาห้อยห้องหนีพม่าจากเมืองมอญถึงปทุมธานี**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2566. เข้าถึงจาก https://www.silpa-mag.com/culture/article_10431